

Triss Ujság

Felelős szerkesztő:
Dr. Gara Ernő

(független politikai hetilap)

Telefon 304. Szerkesztőség
és kiadóhivatal Str. Mihai
Viteazul (Rákóczi-u.) 16. sz

Tizenhárom

régi kipróbált, becsületes szatmári postást egy tollvonással máról holnapra a nyomorba kergetett a kormányhatalom. Valaki, ennek a mindehatható rettegett hatalomnak egy képviselője, vagy ennek a helyettesnek, vagy a helyettesnek a helyettese: ki tudja ki, bizonyára egy jól táplált kövér ur sokfogásos ebéd után, délután 4 óra felé, jóllakottan, kielégített életörömmel hangulatban, besétált a hivatalszobájába, rágyújtott egy szivarra és talán miközben éppen az ebédjére gondolt vissza kéjesen, aláírt egy aktát és ezzel meg volt pecsételve a szatmári tizenhárom postáseszlád nyomorba döntése. De nemcsak a szatmári tizenhárom: a váradi harmincegy, a kolozsvári negyvennégy, az aradi tizennyolc és így tovább Erdélyben összesen több mint kétszáz postás szájából vette ki a kenyeret máról holnapra a bukaresti halálrendelet. Tíz. husz esztendeje télen fázó, a nyári forróságban ellankadó verejtékes, nehéz, keserves szolgálatot teljesítő postások megkapták a jutalmat: elmehetnek máról holnapra egy bani nélkül, egy falat kenyér nélkül a kilátástalan nyomorúságba. Mi ez? Ez is megtörténhetik? Ez már nem sérelem, amelynek orvoslásáért kell feljajdulni, ez már kegyetlenség, ami égbe kiált: még most sem tudjuk elhinni, miután több oldalról megerősítették, hogy igaz, hogy megtörténhetett. Ha a hivatalfőnöki állásokat elvette a magyaroktól a szatmári sovinizmus, azt még

megértjük, de hogy a szolga kenyeret is kivesszik a magyarok szájából, az nemcsak felháborító, de egyúttal érthetetlen is. Hogyan? Hát ebben az országban már

szolga sem lehet a magyar? Mi legyen hát?!...

Nemcsak kegyetlen a postások halálrendelete, hanem érthetetlen is: józan ésszel fel nem fogható...

Ötven napon belül ki kell tüzni minden tárgyalást. Meggyorsítják az igazságszolgáltatást.

(Bukaresti, március 29.)
Az igazságszolgáltatás ügymenete ellen régóta panaszkodnak egy a pereskedő felek mint az ügyvédek, de maguk a bírók is. A sok személyi és egyéb változások miatt az utóbbi időkben már annyira rosszabbodott a helyzet, hogy egyes ügyekben hónapokig nem történni semmiféle bírói intézkedésre sem került sor. Volt ebben az ügyben több ankét, amelyeken résztvettek az or-

szág összes táblai elnökei, de mindeddig nem sikerült megváltoztatni ezt a káros helyzetet.

Most bukuzesti jelentés közli, hogy Marzescu igazságügyminiszter két javaslatot is terjesztett a minisztertanács elé a bíróságok átszervezésére vonatkozólag és a perek gyors felfolytatása érdekében. A javaslatok legfontosabb rendelkezése az, hogy a tárgyalásokat legkésőbb 50 napon belül ki kell tüzni.

A rakoncátlanzkodó Villamosművek Drága az áram — bosszantják a fogyasztó közönséget

Az összes városok között Szatmáron a legdrágább a villanyvilágítás, az ipari áramszolgáltatásnál sehol sem tapasztalható olyan nagy méltánytalanság, mint nálunk — csak Szatmáron történni lehetett meg, hogy a városi villamosművek egy jól sikerült manőverrel áramfogyasztási fedezett címén százezreket vasalt be a fogyasztó közönségtől — csak Szatmáron történni lehetett meg az alábbi történet, amelyről ifj. Borgida Lajos ügyvédnek panaszos beadványa fekszik a városi tanács előtt. Hogy a városi tanács milyen erélyes felügyeletet gyakorol a városi villamosmű felett, arra jellemző, hogy a panaszos beadvány három hete fekszik már a tanács előtt és a panaszló ügyvéd többszöri sürgetése után most tudta meg, hogy az aktát kiadták véleményezés végett Teibert Józsefnek, a villamosművek igazgatójának. Érdekes ügy: egy panaszt, amely a villamosművek

igazgatója fog véleményezni. Olyan is lesz ez a vélemény.

De lássuk csak az esetet.
Ifj. Dr. Borgida Lajos ügyvédnek a magánlakása a Kazinczy utcában van, az irodája a városi bérpalotában. Az ügyvéd nappal nagyon keveset tartózkodik a magánlakásán és így a villamos óra leolvasása nem minden időben lehetséges. Néhány hónappal ezelőtt egy este az ügyvéd megdöbbenve tapasztalta, hogy nem ég a villany a lakásán. Másnap felhívja a villamosműveket, ott azt a felvilágosítást kapja, hogy az áramot kikapcsolták, mert nem volt otthon, mikor a villamosórát le akarták olvasni. Hogy ez más-kor meg ne történjék, az ügyvéd a következő utasítást adta: ha máskor a villamosórát akarják leolvasni, vagy keressék fel az irodájában és készséggel hazamegy, vagy értesítsék őt előző napon, hogy másnap egy bizonyos időszakra legyen otthon.

Ez nem történt meg, ehelyett az történt, hogy azóta már vagy négy ízben minden figyelmeztetés nélkül kikapcsolták a villanyt és a legutóbb is csak akkor kapcsolták vissza, amikor bírósági megtorlással fenyegetőzték.

Hogy szigorú értelemben véve joga van-e villamosműveknek ilyen kikapcsolásokat minden figyelmeztetés nélkül eszközölni, az sem valószínű. De ha joga is volna, ennek a jognak bosszantásszerű gyakorlása olyan méltánytalan, amely kihívja a fogyasztó közönség antipátiáját az amugy is hatalmasodó villamosművek ellen. Általában az a helyzet nyilatkozik meg a villamosművek áremelésénél, előleges díjbehajtásainál és egyéb cselekedeteiben, mintha a közönség kegyelemből élvezné a teljhatalmu villamosművek adományát. Ezen a helyzeten javítani kell. Ezt a szuverénkedést a közönséggel szemben fölfényes bánásmódot, általában azt a rendszert, amely a villamosműveknél a közönség rovására egyre jobban elhatalmasodik, meg kell már egyszer szüntetni — mindjárt olcsóbb lesz a villany, lesz ipari villany-szolgáltatás és megszűnnek a közönséggel szemben való atrocitások.

„Kultura“

kölcsönkönyvtár négyezer modern könyvvel állandóan nyitva. Ugyanott szépirodalmi és ifjúsági könyvek vétele. Str. Stefan cel Mare (v. Kazinczy-u.) 4. sz. I. emelet.

Szürke női cipő különlegességek rendkívüli olcsó árakban **KLEIN** cipőáruházában, Piața Brătianu 6 sz. Gindl cukrászda mellett.

Elegáns férfi cipő újdonságok érkeztek **KLEIN** cipőáruházában, Piața Brătianu 6. Gindl cukrászda mellett.

Gara Pál külföldről hazakerült, fogászati rendelését folytatja.

A legelegánsabb angol- és francia ruhák **WEISZ** női szabónál, Deák-tér 6.

Nyilatkozat a mézáróssztrájk ügyében.

Hivatkozással a Szamosban ma megjelent „Sztrájkolnak a mézáróssok” című cikkre válaszul a következők közlésére kérjük a szerkesztő urat.

A mászáró ipariestület még f. hó 16-án kérvényben kérte a városi tanácsot, hogy tekintettel az előmarha árak kórházis emelkedésére, engedélyezze a tek. Tanács a hus árak felemelését. A tanács foglalkozott is a kérelemmel több ízben, de két hét óta sem sikerült valamilyen eredménnyel elérni.

Visszaautasítottuk azon állítást, hogy mi sztrájkolunk és azzal akarjuk, a tek. Tanácsot megszeríteni az árak felemelésére, hogy beszüntettük a vágást. Igaz, hogy marhát nem tudunk vágni, mert a ma érvényben

levő árakhoz nem tudjuk az élő állatokat beszerezni, de borjút és sertést naponta vágunk. Ugyanese több ízben kértük a tek. Tanácsot, hogy rendelje a hivatalos szakértők előtti próbavágást, hogy így dokumentálhassuk a tek. tanács előtt kérelmünk jogosságát, de mind-egyedül ezen kérdésünk sem lett teljesítve.

Nem vállalhatjuk tehát azt a vádat, hogy erőszakos fegyverhez nyulunk és napok óta hus nélkül hagyjuk a város fogyasztó közönségét, mert úgy hisszük, hogy a mai nehéz gazdasági helyzetet, magas adókat figyelembe véve, jogunk van nekünk is ahhoz, hogy jogos kívánságunkat kérhessük.

A Mézáróssok Ipartestülete.

A vendéglősök sörlerakatot alapítanak.

Jó és olcsó sört fognak árulni.

Huzamosabb idő óta áll a harc a vendéglősök és a sörgyárak között, ennek a harcnak ugylátszik — most döntő alapjához érkeztek az érdekeltek. A vendéglősök már régebben foglalkoztak azzal a gondolattal, hogy testületi sörlerakata létesítsenek, meg is hozták erre vonatkozó határozatot, de azt nem tudták végrehajtani, mert a sörgyárak kartellbe voltak és a kartellen kívülállóknak nem kaphattak lerakatot. Ebben az évben azonban olyan fordulat történt, amely megvalósulás stádiumába vitte a vendéglősök régi tervét. Két esemény történt: egyfelől a brassói Czell-féle sörérdekeltség, amely a derestyei és a világ-hírt Luther söröket gyártja, kilépett a kartellből, másfelől a helybeli sörraktárosok kartellbe léptek, ami sürgette a vendéglősök deffenzív megmozdulását. Az ipartestületi sörraktár megalkulását attól tették függővé, hogy a brassói Czell gyárak itt eddig még ismeretlen sör fajtaiknak minősége megfelelő. Ennek megállapítása céljából a Czell gyár a elmúlt héten több hordó sört küldött le kóstolóba és a sörkóstolón megállapították, hogy a Czell gyár készítményei messze fölülmúlják az itteni piacon eddig ismeri sörfajtákat. Erre megalakult a Vendégipari Munkaadók Sörraktára Részvénytársaság, amelynek elnöke Pongrácz Lajos az ipartársulat elnöke, igazgatóságában Horváth János és Andronescu a Dácia bérlő és az ipartársulat vezetői foglalnak helyet. — A részvénytársaság ügyészei dr. Márkus Árpád és

dr. Fejes Lajos ügyvédek. A részvénytársaság még ez évben megkezdni működését és minden bizonnyal még ez év folyamán megvalósul a jeggyár terve is.

A sörfogyasztók tehát bizó örömmel nézhetnek a nyár elé, jó és olcsó sört fognak inni.

Értesítés!

A katonai ügyosztály udvarban Piata Bratianu (v. Deák-tér) 2 szám alatt levő

őcskaruha és régiség

kereskedésben a legelőnyösebb árak mellett veszek és eladok uraságoktól levetett férfi ruhákat, fehérneműt és cipőket, régiségeket, szépirodalmi és tudományos könyveket, kisebb könyvtárakat, festményeket stb. Értékesebb ruhadarabokat bizományi eladásra elfogadok és azokra előleget is adok. Csekély díjazásért kölcsön adok frakkot, szmokingot, zsaketet, szalon- és alkalmi ruhákat. — Levélbeni vagy személyes meghívásra házhoz is megyek.

FRIEDMANN SÁMUEL

őcskaruha és régiség kereskedő

Harisnyák és zoknikban
legnagyobb választék
ICZKOVITS
TESTVÉREKNÉL
Piata Bratianu (Deák-tér)

E hét margójára

A párbaj mellett olvasók egy agitációs cikket a Szamosban. Nem játszom el a felhőrdülő meglepettség szimptomáit. Nem esem kétségbe, nem toporzékolok a dühtől, nem kiállok közép-kort, nem írom, hogy... és a cikk felett álmétközve olvasom a dátumot: 1925. III. 29. Egyáltalán tartózkodom minden hangos, demagóg megnyilvánulástól és szordinásan, nyugodtan ráolvasom az újságra: íme ez a lap reprezentálja és irányítja ennek a szerencsétlen falu-városnak a közvéleményét. Olyan is ez a közvélemény: ha esik, sáros, ha szárazság van, poros — mindig piszkos, fejlődéstől, világosságtól irtózó, nyomorult kis célokért lóholó szűk-agyu individuumok féregtörévéseinek az erdejéje...

Neveléses? Mégis kimondom: azért nincs ennek a hatvan ezer lakosú falu-városnak vízvezetéke, azért piszkosak, szenyések az uccái, a középületei, mert a közvélemény orgánumban ilyen cikkek megjelenhetnek. Tessék csak meghuzni a vonalat, egy kicsit következtetni, dolgokat egy nevezőre hozni, mindjárt nem neveléses, ha egybeállítom a vízvezeték nélkülséget a sajtó párbajpropagandájával: az evolúcióellenesség közös nevezője fölött egymásmellé kerülnek és így igazán nem neveléses, sőt nagyon szomorú — ugyebár?

Nem sorakoztatom fel a párbajellenes érveket, hiszen ezek tulontul ámentek az intellektuális közvéleménybe és ami párbajból a gyakorlatban fennmaradt még az egy konvencióbázison tengődő klikknek csökevényes kapaszkodása az avitt tradíciókba, egy leltűnt kornak kiváltságokat biztosító osztályhelyzetébe...

És az a mindennekfölött csodálatos, hogy ennek a tűnő osztálynak elhalványodó ideológiájáért Dénes Sándor szál sikkra — Dénes Grósz Sándor a mikolai zsidógyerek. Figyelem ezt a Dénes Grósz Sándort és nem győzők eléggé csodálkozni: honnan szívott magába ez az ember annyi »konstrukció« virtust? Egyszer az antiszemita leppjét fogja, máskor meg a párbajért lelkesedik a la félelem és gáncsnélküli középkori lovag... Ugy csinálja, olyan hamisítatlanul, mintha Mikolában az asztalkörül kergették volna, ha minden reggel a majdiáni helyett nem énekelte volna el az ergerberget és utána kávé helyett nem ivott volna párbajban egy kis zsidóvért. Csodálatos, hogy mennyire asszimilálódott ez a mikolai Grósz gyerek a zsentriosztályhoz: és még csodálatosabb, hogy akiben ilyen nagy asszi-

milálódó képességek vannak, az európai kultúrával szembe olyan makacs ellenállást tudott kifejteni...

A párbaj mellett írott borzalmaknak csak egy kitételeire reflektálok — az újságírókat illető kitételekre. Hát kérem: a Vidéki Hirlapírók Országos Szövetsége még amik daumában a nagy háboru előtt hozott egy határozatot, amelyben az újságíróknak eltűltja a párbajt. Eltűltja főleg kulturális okokból, de eltűltja taktikai okokból is, mert néhány krakéler lehetlenné tehetné egy városban a köz érdekeken dolgozó újságíró működését. Az újságíró ne a kardot forgassa, kedves Dénes Sándor, hanem a tollat: bátran és becsületesen...

Remélem, nem fogja ezt az állásfoglalást a személyes bátorságom terhére írni. Kettőnk között én ebben a tekintetben aligha fölényeskedhetik. Ezzel szemben engedje meg, hogy felidézzem egy nem éppen galválos kijelentését: — nekem könnyű esélyeim vannak a párbajban, mert balkezes vagyok! ezt mondta én — emlékszik? Nos, én szereti kihaszalni a könnyű esélyeket: ezért veri a nagydobot a párbaj mellett. Csakhogy, azt hiszem hiába veri, a párbajörület aligha tudja már fölélesztetni: elsorvadóban van a párbajmánia és ezzel együtt bealkonyodik a balkezesekek... (g. e.)

Megkezdődött a Rosenfeld Miksa cég

TAVASZI olcsó vására!

Női- és férfi
SZÖVETEK,

Kelengyevásznak,

Darab és futó *szőnyeg*ek, *hencsertakarók*, pongyola és blous anyagok, butorszövetek, kárpitos anyagok, *Epongeok*, béléssárk, zeigok, függönyanyagok, bőrvásznak, legjobb minőségben, legolcsóbb árban szerezhetők be.

Szenzációs Zephir ujdonságok
Paplanok leszállított árban!
Alapítva 1887. Telefon: 157

Megérkeztek

a tavaszi ujdonságok férfi és női szövetek, szottis szövetek, selyem vásznak férfi és női covercolok, kabát szövetek. Férfi ruha szövetek 140 széles 180 leltől Városi bérpalota

KLEIN ELEK.

Ne hagyjuk elpusztulni a tizenhárom ristói családot

Tartsa el őket a város közönsége, amíg eldől a sorsuk. — A Semmitűszéktől igazságtételt várható

Ismét tizenhárom családot döntött nyomorba egy miniszteri rendelet, amely Szatmáron tizenhárom postás kezéből máról holnapra kivette a száraz kenyeret. Hogy lesz-e valami orvoslása ennek a rendeletnek vagy nem, ez a későbbiek során fog eldőlni, annyi azonban bizonyos, hogy április elsején kenyér nélkül, betevő falat nélkül maradnak a szegény postáscsaládok.

Ez a helyzet és ezen kell valahogyan segíteni, pillanatnyilag, életmentően gyors tempóban, mert amíg a jogorvoslat megérkezik már késő lesz — a nyomort nem lehet tanácsal életni.

Van jogi alap?

Beavatott helyről nyert információk szerint a postások máról holnapra való elbocsátása jogi alapon történt. A jogi alap a regáltbeli posta szabályzat, amelynek értelmében a postai kézbesítők mint szolgaszemélyzet hármikor máról holnapra minden felmondás nélkül elbocsátható. Ezzel a szabállyal, amelyet Erdélyre is kiterjesztettek a régi postások elvesztették a szerzett jogaikat, amely szerint, mint véglegesített postaszemélyzet csak fegyelmi uton voltak elbocsáthatók. Így szól az információnk, amelyre vonatkozólag azonban más helyről a következő felvilágosítást kaptuk.

Jogtalan az elbocsátás?

A postások elbocsátása jogtalan és a Semmitűszék minden bizonnyal az ő javukra fog dönteni az ügyben, ha az elbocsátás miatt panasszal élnek.

Minden elbocsátott postakézbesítő az elbocsátó írás vétele után tizenöt napon belül ügyvéd útján adjon be panaszt a semmitűszékhez. Ennek a panaszbeadásnak az elmulasztása föltétlenül jogvesztéssel jár és így azt senki el ne mulassza.

Mentsük meg a postásokat.

Igy szól a másik információ. Akár az egyik, akár a másik információ értelmében fog eldőlni a továbbiakban a postások sorsa, az bizonyos, hogy pillanatnyilag kenyértelenség réme fenyegeti a postás családokat. Ezen a pillanatnyi kétségbeesett helyzetben csak egy gyors segélyakció segíthet.

Szatmár város társadalmi vállalja az életmentést: a váltások két három hónapra gyűjtés útján adjuk össze a postások megélhetési minimumát. Tizenhárom családról van mindössze

szó és az a tizenhárom derék, becsületes és éltünk olyan sokat dolgozó családapa megérdemli azt, hogy ellartsuk őket addig, amíg a helyzetükben valami megoldás történik.

Változatosság ckaért: román hivatalnoksors

Plutók és Luciferok szövetkeztek egy román perceptor ellen. — A politizáló román és a dolgozó román...

A sablontól eltérőleg, most nem egy magyar tisztviselő vesszőfutását írjuk meg, úgy ahogy az történni szokott a kitalálatságból a biztos nyomorba: nem kisebbségi panasz, emberi fájdalom fogja meg a tollunkat, amikor Pál Péter román hivatalnok sorsát, kálváriáját veljük papírra.

Bátortalan kopogtatás után, meggyőződésünk szerint külső ember lép be a szerkesztőségbe. Átad egy írást következő szavak kíséretében: — Sziveskedjék szerkesztő ur kiírni a sorsomat a lapba, had tudja meg mindenki az én üldözöttségemet. Becsületes, sok esztendői hivatalnokoskodásom eredményét.

Otvasom az írást, amelyben ilyeneket mond Pál Péter:

„Meg vagyok győződve, hogy a sajtó az igazság oszlopain van felépítve... Eddig hasztalan volt minden próbálkozásom, már bírok tovább megelégedezve járni... Plutók a Luciferok szövetkeztek ellenem, hogy családdal együtt a legkritikusabb helyzetbe döntsenek... „Hiszem és remélem, hogy a törvény kezébe veszi ügyemet és mielőbb világosságot fog deríteni abban is, hogy hogyan és miért vették ki román ember kezéből a kenyeret...”

Elolvam a keserű írást, azután egy kis beszélgetés során megtudom Pál Péterről a következőket:

A háboru előtt pénzügyőri szemlést volt. Százhusz korona havi fizetéssel és lakással dotálva. Nem nagy fizetés volt, de szerényen meglehetett belőle élni — így mondja Pál Péter. Háboru elején behívták katonának, majd 1916-ban fementették és ettől az időtől kezdve a háboru végéig Eperjesen teljesített szolgálatot. Azután, hogy vége lett a háborúnak, hogy kis Romániából Nagyrománia lett, Pál Péter — román ember — hazajött és jelentkezett szolgálattételre. Beosztották a szatmári pénzügyőrséghez, majd innen kinevezték Udvariba perceptornak. Szép állás, de nagyon kicsi a fizetés. Ezerkétszáz, ezerháromszáz lei havonta — az

Nehezek a viszonyok, sok az adó, nagyok a közterhek az bizonyos; vállaltunk még valamit önkényesen a sok adóhoz, erről legalább tudjuk, hogy jó helyre fog menni.

A postások részére gyűjtőadót kezdünk és reméljük, hogy nem hiába kopogtatunk a közönségnél.

egyre növekvő drágaság miatt, egyre jobban elmaradt ez az összeg a megélhetési minimumtól.

— De kinlódtam, nélkülöztem abban a reményben, hogy majd csak rendezik a fizetéseket, lesz még jobb világ is. Csak türelem — gondoltam.

— Aztán kérem olyasmi történt, ami derékba vágta nyomorgó életemet. Van a mi községünkben egy Sztán nevű román paraszt ember. Olyan politizáló diszparaszt féle ez a Sztán, akit képviselőválasztásokra szoktak magukkal vinni az urak népet bolondítani. Olyan minden lében kanál, olyan minden pártnak bizalmi embere ha jól megfizetik. Most is ott volt a százszergeeni választásokon, jó sok pénzzel jött haza.

— Ezelőtt vagy két évvel megpályáztam az én állásomat, de mert, hogy írni, olvasni is alig tud az istenadta, nem sikerült elnyerni a hivatalnoki állást. Azóta állandóan dolgozott ellenem és jó összeköttetéséinél fogva rövidesen sikerült is neki megfosztani engem az állásomtól.

— A dolog így történt: Akkoriban erős iramu adóbehajtások voltak, ugyannyira, hogy a meglevő nyomtatvány készletem hamarosan elfogyott. Én hiába kértem táviratilag, telefonon nyomtatványt nem kaptam, ellenben napról-napra érkezett a szigorú utasítás, hogy az adóbehajtásokat szorgalmazzam. Nem volt mit tennem — saját kezűleg irt nyugták ellenében vettem fel az adóösszegeket. Egy napon vizsgálat jött, megállapította ezt a tényt és felfüggesztettek az állásomtól. A vizsgálatot a politikus Sztán kérte ellenem.

— Uram: nem volt semmi hiány, a nyugtákra felvett pénzt rendesen elkönnyvettem. Kinlódtam, nyomorogtam a kis fizetésemből, de soha az állam pénzéhez hozzá nem nyultam. Én becsületes régi hivatalnok vagyok, akárhogy forog is körülöttem a világ én lopni nem tudok. Hogy saját kezűleg irt nyugtákra vettem fel a pénzeket az igaz: de mit tehettem

I Elegáns !!
uri fehérnemű
Iczkovits
Testvérek
P. Bratianu (Deák-tér)

egyebet, amikor nyomtatványt nem kaptam és az adóbehajtásokat szorgalmazták.

És a legrettenetesebb a dologban az, hogy tizenkét hónapja van a törvénytől és úgy és soha még ki sem hallgattak, nem volt alkalmam védekezni, nem volt alkalmam bebizonyítani az igazságot. Husz esztendői becsületes állami szolgálat után tőlem távol eső okokból származott formahibák miatt tizenhét hónapja élek kizárólag gyanuja alatt. Nem kérek más, csak azt, hogy tüzzenek ki az ügyemben tárgyalást. Legyen alkalmam védekezni, legyen alkalmam bebizonyítani az igazságot, ne kelljen gyermekeimnek szégyenkezve járni azzal a gyanuval, hogy az apjuk sikkasztott.

— Miből él most Pál Péter? — kérdeztem a szomorú látogatómól.

— Lakást az Iparoskörben kaptam, ahol ezért szotgai teendőket végzek és van egy kis ideiglenes állásom is: a dohánytermelésnél vagyok agentí minőségbe beosztva — ezért kapok havi kilencszáz lej fizetést.

Az udvari paraszt politikus Sztán, egy kortesutján bizonyára izszur annyit megkeres, mint amennyiből Pál Péternek és családjának egy hónapig meg kell élnie keserves munka árán. Ime két román ember sorsa: az egyik politizál, a másik dolgozik...

Tartós cipőket Egri készít.
Satu-Mare, Várdomb-u. 9.

Fischer Antal értesíti a mélyen tisztelt hölgyközönséget hogy külföldi bevásárlási útjáról hazaérkezett és a legszebb bécsi és párisi selyem és divatszövet újdonságokat hozta magával. — Kabátszövet és selyem különlegességek, schweizi etaminok, opálók, himzések, lenbatsiztok, angol zephirek, fehérnemű és lepedővásznak, damaszt garnitúrák, női divatharisnya különlegességek csak **Fischer Antal** selyemáruházában.

A tavasz szin pompája ragyog az ingén
Ha a hozzávaló legfinomabb ZEFIET
Friedmann Testvéreknél vásárolja.

Hétfőn érkezik Debreczeni István.

Fogadtatás a pályaudvaron. — Debreczeni életpályája. — Beszélgetés a szatmári programról.

A szatmári református egyházközség új lelkésze Debreczeni István holnap érkezik hozzánk, hogy elfoglalja Bélyeky Lajos örökét. A délután négy órakor beérkező nagyváradi személyvonat elé nagy küldöttség fog kimenni Debreczeni István fogadtatására. Veréczy táblalabir fogja üdvözölni a nagyhirű papot az egyházközség nevében, majd a Loránffy egyet vezetője nevében Boross Jenő lelkész és Uray Jenőné tartanak üdvözlő beszédet. A fogadtatás általában olyan inpozánsnak készül, amely méltó keretét fogja adni a szatmári református egyház nagyjelentőségű eseményének.

Debreczeni István a szalon-taiak nagyhirű papja 1886-ban született Nagyszalontán. Iparos család gyermeke, aki már gyermekkorában kitűnt az iskola társai közül és az akkor még négyosztályos szalonai gimnázium elvégzése után Debreczenben folytatta a középiskolai tanulmányait — ugyanitt végezte el a teológiát — mindenütt nagy jövőt jósoltak a kiválóan eszes, szorgalmas diáknak. A theologia elvégzése után, mint káplán került vissza szülővárosába, ahol egészen fiatalon 24 éves korában egyhangulag papnak választották. Azóta a nagyszalontai református egyházközség élén áll és nagy koncepciójú tevékenysége révén hamarosan messze szállt a hír a kis hajdúvárosból és országosan ismert és elismert lett Debreczeni István neve. Nemcsak a szűkebb egyházi, de a tágabb értelemben vett irodalmi tevékenysége révén is jelentős sikert aratott ország-szerte: az Arany János mozgalomnak a lelke, a vezéregényisége Debreczeni István, akinek ezirányú értékes cikkei a Keleti Újságból is ismeretesebbek. Egyház irodalmi tevékenysége az »Egyház és Iskola« című szemle szerkesztésében domborodik ki és adja egy felvilágosult progresszív gondolkodású papnak az arcképét. A református papnak abból a fajtájából való Debreczeni István, akik megértik az élet parancsoló szavát és nem barikádozzák el dogmáncokkal a vallást az élet-től, hanem a felvilágosultság hengerkerekével simítják az utat, teremtik a harmóniát a vallás és az élet között.

Legutóbb alkalmunk volt beszélgetni a kiváló pappal, aki szatmári programjáról a következőkben nyilatkozott:

— Nehezen váltam meg ősi városomtól és jóleső örömmel konstatáltam, hogy a válás kölcsönösen nem volt könnyű. Szatmáron folytatni akarom azt, amit Nagyszalontán abbahagytam: békés, de erőteljes és mélyen szántó munkát az egyházközségem és a magyarság érdekében. Igen: a szűkebb egyház és a tágabb értelemben

vett magyarság felekezeti küldömbőség nélkül egyaránt az én népem. Ahogy Nagyszalontán

megjelentek az elbucszultátá somnál a katolikus és zsidón egyházak papjai, éppen úgy

A raboknak nem szabad kenyeret enni

Miniszteri rendelettel elvették a rabkenyeret. — Ha drágább is, kukoricamálét a raboknak — úgy szól az utasítás.

Komor épület terpeszkedik a törvényszék udvarán: az ügyészségi fogház. A bűn félelmetes pandora szelencéje, darócruhás belpoklosok elátkozott vára, amelynek a látásától is elborzad az, aki jámbor együgyűséggel botorkál a »tisztességes társadalom« országútján.

De csak egy szemernyi abból a hatalmas erőből, amellyel a halhatatlan Isten-ember a belpoklosokat gyógyította és közel merészkedünk a darócruhásokhoz. És a darócruhából kihámozzuk az embert, akit vasrácok mögé sodort az élet... Egyiket a vére üzött el a tisztességes társadalom paragrafusokkal szegélyezett országútjáról — verekedett, talán gyilkolt: indulatból, haragból, szerelemből; a másik nem tisztelte a magántulajdont, talán mert gazdaságra, jólétre vágyott, talán csak éppen enni akart, éhes volt. Vér és arany könnyen kísértésbe hoznak... Egy nyers neki-lendülés az életközdelemben, egy bírói ítélet és — rab lesz az emberből...

Azoknak, akikben van egy szikra a krisztusi lángból, azoknak, akik megértik, hogy a rab sorsa is emberi sors, akik megérzik, hogy egy kicsit mindnyájan, — így ahogy vagyunk, becsületes, tisztességes társadalom bűnösök, vagyunk abban, hogy embereket darócba sodor a végzet, azoknak írom ezt a panaszt...

Oh tudom, nagyon kevesek lesznek, akik szánakozni tudnak a rabsorson a »tisztességes társadalom« undoros firtorral fogja olvasni az írást, amely arról szól, hogy a raboktól megvonták a kenyeret és kukorica málét rendelt a rabkenyér helyébe egy miniszteri parancs.

Sokan mondják majd egy kicsit felháborodva: mégis csak perfidia, a rabok kenyéréért írni akkor, mikor a tisztességes embereknek is alig jut kenyér.

És én ennek a finyás uri nép-ségnek a szíves elnézését kérem: mégis írok a rabok elvett kenyéréről és megforgatom azt a rendeletet, amely a napokban érkezett a szatmári ügyészséghez, a szempontok keresztütlésében...

Jogi tanulmányaim idején — emlékszem nagyon megfogott egy jogbölcseleti tantétel — valahogy így szólt: a büntetőjog célkitűzése nem annyira az elkövetett bűnökért szóló büntetés, hanem inkább a preventív

megakadályozása a bűnök elkövetésének. Nem büntetni tehát, hanem javítani — ezt a célt szolgálja a kulturállam büntetőjogrendszere. Ez a célkitűzés valóban emberi: okos agyvelők és meleg lakkek célkitűzése. Büntetni l'art port l'art? Középkori inkvizíciós kegyetlenség — elborult ösztönösség állati rangú kiélési formák. Amikor a miniszteri rendelet elvonja a raboktól a kenyeret büntet l'art pour l'art...

Mert értsük meg: nem arról van szó, hogy nem kapnak a rabok kenyeret. Ezt talán meg lehetne indokolni azzal, hogy — ideig örág tartó helyzet, ma olyan méreteket öltött a kenyér-szükség, hogy nem jut a raboknak. Egészen bizonyos, hogy idekinn is nagyon sokan vannak már, akik ráfanyarodtak a kukorica kenyérre; nem ismeretlen, hogy a máramarosi hegyek szegény népe, talán sohasem evett buzakenyérrel; de más az, nem lehet egy kalap alá venni a helyzetet a rendelettel, amely eltiltja a raboktól a kenyeret. Nem az a helyzet, hogy nincs, hanem az a parancs, hogy nem szabad! Minden embernek a legelőmibb joga van a kenyérhez: a rab szájából kiveszi a törvényt: a rab nem ember...

Dr. Nestor József vezetőügyész miután a rendeletet megkapta megpróbálta kivédeni. Átírt a nagyváradi főügyészséghez, hogy a rendelet nem jelent egyáltalán költségmegkímélést, mert ma az a helyzet, hogy a kukorica liszt nem olcsóbb a buza-liszténél. Megjött a válasz, a rendelet világos, félre nem érthető magyarázatoképpen: nem az a lényeges, hogy olcsóbb-e vagy drágább, az sem baj ha drágább — azért kell a raboknak kukoricamálét adni kenyér helyett, hogy ne fogyasszák a tisztességes társadalom nagyou is kimért gabonalisztikészetét...

Oh, milyen bölcs ökmómia! Milyen aggályos védelme a tisztességes társadalom kenyér-igényeinek! — Ha majd csodálkozni fognak az illetékes tényezők, hogy ilyen atyai gondoskodás dacára is egyre nagyobb idekinn a kenyérinség, szolgálni fogunk egy kis magyarázattal: sokan vagyunk idekinn és kevesen a rácson túl. Ha például mindazokat akik a kenyérinséget okozták elküldenek egy kicsit a rácson túlra — mindjárt eredményesebb volna a málérrendelet.

Mert furcsa bizony: a telhetetlenek, akik a kenyérinséget

azt óhajtom, hogy itt a szűkebb egyházamon kívül a tágabb értelemben vett magyarság minden rétegében szívesen fogadjanak.

Örömmel üdvözljük Debreczeni Istvánt, aki ilyen nagyszerű tehetséggel és nagyszerű programmal kopogtat be hozzánk,

(g. e.)

Kellemes szórakozó hely a

Kozmuca

féle étterem.

Piața Brătianu (Deák-tér) 6.
Kitűnő borok, pompás konyha,
elsőrangú zene. Reggelig nyitva.

Scheimann cipője olcsó!
Nagy választék!

Legpompásabb ingze-fir-
rek Fratii Friedmannál.

Ing-ze-fir occasio Fried-
mann Testvéreknél.

Női divatmellények, női,
férfi, valamint gyermek-har-
nyákat olcsón csak a »Párisi
Áruházban« vásárolhat.

Minden elképzelhető árucik
nagy választékban, rendkívüli
olcsó árak mellett, beszerezhető
a Párisi Áruházban.

Helyiség kibérlése folytán
a raktáron levő árukat igen ol-
csón árusítja a Párisi Áruház.

Viktoria kávéház a legkel-
lemesebb szórakozó hely, hol
minden este Szirmai kitűnő ze-
nekara muzsikál.

Utlevél
Vizumokat
szerez gyorsan, pontosan
és legolcsóbb áron.
Futár minden nap!
Berger és Katz
utlevél vizumoztatási iroda
Str. Horia (Károlyi-köz) 2.

Valódi angol szövegetek
megérkeztek
LOVÁSZ-nál
csak jó és fővárosi munkaerő
Piața Brătianu 2,